

Literatura Espanyola des del Segle de les Llums fins a les Avantguardes

Codi: 106347

Crèdits: 6

2026/2027

Titulació	Tipus	Curs
Llengua i Literatura Espanyoles	FB	1
Estudis d'Anglès i Espanyol	FB	1
Estudis de Català i Espanyol	FB	1

Professor/a de contacte

Nom : Lucía Cotarelo Esteban

Correu electrònic : lucia.cotarelo@uab.cat

Equip docent

Laura Pache Carballo

Lucía Cotarelo Esteban

José Ramón Lopez Garcia

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Aquesta assignatura requereix un domini d'expressió oral i escrita de l'espanyol equiparable al que s'obté en finalitzar el batxillerat. Es considera, per tant, imprescindible una correcta expressió oral i escrita de l'idioma.

En el cas d'expressió escrita, s'entén que l'estudiant redacta paràgrafs amb contingut ple. Es tindran en compte, òbviament, les faltes d'ortografia, la puntuació i l'estructura del discurs. Les faltes descomptaran 0,25 punts cadascuna.

Les activitats, pràctiques i treballs presentats en l'assignatura hauran de ser originals i no s'admetrà, sota cap circumstància, el plagi total o parcial de materials aliens publicats en qualsevol suport. L'estudiant haurà d'explicitar convenientment, segons els usos de la documentació bibliogràfica, l'autoria de totes les cites i l'ús de materials aliens. L'eventual presentació de material no original sense indicar adequadament el seu origen implicarà automàticament la qualificació de suspens (0).

Així mateix es considera que l'estudiant coneix les normes generals de presentació d'un treball acadèmic. No obstant això, podrà aplicar les normes específiques que pugui indicar-li el professorat de l'assignatura, si així

ho creu necessari.

Objectius

Aquesta assignatura forma part dels crèdits de formació bàsica del primer curs del Grau de Llengua i Literatura espanyoles, que l'estudiant cursa juntament amb altres assignatures de llengua espanyola.

Entre els objectius formatius bàsics es pretén que l'estudiant adquireixi una sòlida i àmplia base sobre les etapes i la periodització de la literatura espanyola, el desenvolupament dels principals gèneres i dels principals autors, a través de la lectura atenta dels textos literaris seleccionats. D'altra banda, l'estudiant exercitarà les seves competències específiques adquirides en la realització de discursos, tant orals com escrits, relacionats amb l'àmbit de la literatura espanyola valent-se dels mètodes, els conceptes i les teories literàries adquirides.

L'assignatura es proposa oferir una visió panoràmica de la literatura espanyola des del segle XVIII fins a les avantguardes. Es posarà especial atenció en la descripció i desenvolupament de les principals etapes de la literatura i els seus corrents literaris i estètics prenent com a centre d'atenció la lectura i anàlisi d'alguns dels textos fonamentals d'aquestes etapes, períodes, moviments o tendències.

Resultats d'aprenentatge

1. Reconèixer i saber explicar les característiques bàsiques dels textos literaris.
2. Fer servir la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic i en la transmissió dels seus coneixements.
3. Justificar les característiques dels textos i períodes literaris objecte d'estudi en diferents tipus d'escrits acadèmics (exàmens escrits, treballs acadèmics, resums i ressenyes).
4. Situar en el seu context històric els textos fonamentals de la literatura espanyola.
5. Explicar les característiques bàsiques de les obres més significatives de la literatura espanyola.
6. Reconèixer la diversitat i l'evolució dels trets i els valors estètics dels diferents períodes de la literatura espanyola.
7. Identificar els principals temes i problemes literaris a propòsit d'obres literàries de la literatura espanyola.
8. Explicar conceptes genèrics aplicats a la literatura espanyola.
9. Aplicar diferents teories, mètodes i instruments d'anàlisi més idonis per a les diferents obres i èpoques de la literatura espanyola.
10. Realitzar comentaris de text amb capacitat de contextualitzar i aprofundir en la comprensió de les anàlisis retòrica i poètica.
11. Fer servir les fonts tradicionals per a l'obtenció, classificació, interpretació i anàlisi de dades rellevants relacionades amb estudi de la llengua i de la literatura espanyoles.
12. Presentar treballs escrits o exposicions orals sobre textos fonamentals de la literatura espanyola.
13. Aplicar els coneixements teòrics adquirits a la realització de treballs.
14. Aplicar les tècniques i mètodes del comentari literari i lingüístic de textos i de l'anàlisi crítica d'obres en el seu conjunt.
15. Comprendre la relació entre text i discurs.
16. Delimitar les característiques de la llengua literària.
17. Relacionar els recursos lingüístics de l'espanyol amb la seva funció literària.
18. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
19. Realitzar treballs escrits i presentacions orals efectives i adaptades al registre adequat.
20. Potenciar la capacitat de lectura, interpretació i anàlisi crítica de textos literaris i lingüístics.
21. Redactar comentaris de text amb sentit crític.
22. Comentar textos literaris, aplicant els instruments adquirits, atenent el context històric i sociocultural.
23. Interpretar críticament obres literàries tenint en compte les relacions entre els diferents àmbits de la literatura i la relació de la literatura amb les àrees humanes, artístiques i socials.
24. Explicar conceptes genèrics aplicats a la literatura espanyola.
25. Identificar i explicar les característiques bàsiques dels textos literaris i del procés d'interpretació.

Continguts

TEMARI

1 La Il·lustració i la literatura espanyola.

1.1. Corrents estètics i el seu desenvolupament en la poesia, la prosa i el teatre del segle XVIII.

1.2. Les polèmiques teatrals: de Luzán a Leandro Fernández de Moratín.

* Lectura obligatòria: *La comedia nueva*, de Leandro Fernández de Moratín.

2. La literatura espanyola del Romanticisme al Realisme.

2.1. El Romanticisme europeu i el seu desenvolupament en la literatura espanyola.

2.2. La prosa romàntica. Mariano José de Larra, les autores femenines i el periodisme romàntic.

* Lectura obligatòria: Antologia d'articles de Larra i d'autores seleccionades.

2.3. La poesia del segle XIX: d'Espronceda a Bécquer i les poetes romàntiques.

* Lectura obligatòria: Antologia de *Rimas* de Gustavo Adolfo Bécquer i poetes romàntiques seleccionades.

2.4. La narrativa espanyola de la Restauració. Realisme i Naturalisme: Benito Pérez Galdós.

* Lectura obligatòria: *La desheredada*, de Benito Pérez Galdós.

3. Literatura espanyola contemporània: el segle XX.

3.1. Del Modernisme a les avantguardes: des de les poètiques de la Modernitat fins als esperpents de Valle-Inclán.

* Lectura obligatòria: *Martes de Carnaval*, de Ramón María de la Vall-Inclán.

Lectures obligatòries

- Fernández de Moratín, Leandro, *El sí de las niñas. La comedia nueva*, ed. René Andioc. Madrid: Austral Editorial (Clásica), 1999. Altra edició: *El sí de las niñas. La comedia nueva*. Ed. de Jesús Pérez Magallón. Madrid: Espasa (Biblioteca Clásica RAE), 2015.
- Larra, Mariano José de, *Fígaro*, ed. de Alejandro Pérez Vidal, Crítica, Barcelona, 1997 (selecció indicada pel professorat).
- Antología de textos periodísticos románticos de autoría femenina (selección indicada por el profesorado).
- Bécquer, Gustavo Adolfo, *Rimas*, ed. Francisco López Estrada y Mª Teresa López García-Berdoy, Espasa Calpe (Colección Austral), Madrid, 2010; *Rimas*, ed. Rafael Montesinos, Cátedra, Madrid, 2006; *Rimas*, ed. Mercedes Etreros, Castalia Didáctica, Madrid, 2012.
- Antología de textos poéticos románticos de autoría femenina (selección indicada por el profesorado).
- Pérez Galdós, Benito, *La desheredada*, ed. Germán Gullón, Càtedra (Letras Hispánicas, 502), Madrid, 2000.
- Valle-Inclán, Ramón María del, *Martes de Carnaval*, ed. de Jesús Rubio Jiménez, Espasa Calpe (Colección Austral), Madrid, 2003; *Martes de Carnaval*, ed. Ricardo Senabre, Espasa Calpe (Clásicos Castellanos), Madrid, 1990.

A aquestes obres es poden sumar els textos independents o dossiers que el professor consideri i que seran, si així ho indica, també textos de lectura obligatòria.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tutories programades per professor i comentari de problemes	15	0,6	
Estudi personal i realització de treballs, comentaris analítics i presentacions.	75	3	
Classes magistrals i pràctiques dirigides pel professor	57	2,28	

L'aprenentatge d'aquesta assignatura per part de l'estudiant es distribueix de la manera següent:

- Activitats dirigides (35%). Aquestes activitats es divideixen en classes magistrals i en pràctiques i seminaris dirigits pel professorat, en què es combinaran l'explicació teòrica amb la discussió de tota mena de textos.
- Activitats supervisades (10%). Es tracta de tutories programades pel professorat, dedicades a la correcció i comentari de problemes en els diferents nivells d'anàlisi literària.
- Activitats autònomes (50%). Aquestes activitats inclouen tant el temps dedicat a l'estudi personal com a la realització de ressenyes, treballs i comentaris analítics, així com a la preparació de presentacions orals.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe dins del calendari establert pel centre o per la titulació perquè l'alumnat empleni les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura o el mòdul.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè l'alumnat completi les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència i participació	15%	0	0	15, 20, 22, 24
Prova escrita 2	30%	1,5	0,06	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25
Activitat sobre bibliografia	15%	0	0	11, 12, 13
Prova escrita 1	35%	1,5	0,06	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25

Per aprovar l'assignatura els alumnes hauran de demostrar un coneixement de la matèria semblant als continguts als manuals de referència. Així mateix, és indispensable que realitzin les lectures obligatòries.

L'avaluació de l'assignatura comprèn les activitats següents (s'indica entre claudàtors el pes específic de cadascuna d'elles en la nota final):

- 1) Una prova escrita sobre la primera part del temari i les tres primeres lectures [35%].
- 2) Una prova escrita sobre la segona part del temari i les dues últimes lectures [35%].
- 3) Lectura de la bibliografia obligatòria prèviament determinada pel professorat sobre la qual versarà una activitat que es realitzara a classe el dia que s'acordi al començament del curs [15%].
- 4) Assitència i participació oral i escrita [15%].

Si l'estudiant realitza qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En el cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0. Aquells actes d'avaluació en què hi s'hagin produït irregularitats (còpia, ús no autoritzat de la IA, etc) no són recuperables.

En aquesta assignatura, no es permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) en cap de les seves fases. Qualsevol treball que inclogui fragments generats amb IA serà considerat una falta d'honestedat acadèmica i comporta que l'activitat s'avalui amb un 0 i no es pugui recuperar, o sancions majors en casos de gravetat.

Es tindran en compte, òbviament, les faltes d'ortografia, la puntuació i l'estructura del discurs. Les faltes descomptaran 0,25 punts cadascuna.

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professorat informará l'alumnat (Campus Virtual) del procediment i de la data de revisió de les qualificacions. La revisió de les proves es realitzarà amb una entrevista prèviament concertada amb el/la professor/a.

Els estudiants que, un cop feta la mitjana de les diverses activitats d'avaluació, no obtinguin una nota igual o superior a 5, podran presentar-se a la recuperació de les dues proves sobre temari i lectures, sempre que compleixin els requisits següents:

- a) Haver realitzat les dos primeres activitats d'avaluació (dues proves sobre temari i lectures).
- b) Haver obtingut, com a mínim, un 3,5 de mitjana a l'avaluació continuada del curs.

El resultat de la prova de recuperació substituirà la nota de la prova suspesa per calcular la nota final de l'assignatura. La prova bibliogràfica (15%) i els controls de lectura i participació a classe no són recuperables (15%). En cas que l'estudiant no hagués realitzat aquestes proves, seran qualificades amb un zero per tal de fer el càlcul de la mitjana ponderada.

L'estudiant que no es presenti a les proves i activitats previstes es considerarà "No avaluable". La realització d'alguna de les tres activitats implica la voluntat de l'estudiant de ser avaluat.

Avaluació única

Aquesta assignatura no contempla la modalitat d'avaluació única.

Bibliografia

Manuales y libros de consulta

Segle XVIII

ALBIAC BLANCO, María Dolores, *Historia de la literatura española. 4. Razón y sentimiento (1692-1800)*, dirigida por José-Carlos Mainer, Barcelona, Crítica, 2015.

AGUILAR PIÑAL, Francisco, *Introducción al siglo XVIII* (en R. de la Fuente, ed., *Historia de la literatura española*, vol. 25), Madrid, Júcar, 1991.

ÁLVAREZ BARRIENTOS, Joaquín, *Ilustración y Neoclasicismo en las letras españolas*, Madrid, Síntesis («Historia de la Literatura Universal. Literatura Española», 18), 2005.

AMORÓS, Andrés, *Antología comentada de la Literatura española. Siglo XVIII*, Madrid, Castalia, 1999.

CARNERO, Guillermo (coord.), *Siglo XVIII (I y II)*, Tomo 6 y 7 de la *Historia de la literatura española*, dirigida por Víctor García de la Concha, Madrid, Espasa Calpe, 1995.

CASO GONZALEZ, José Miguel, *Ilustración y Neoclasicismo*, Tomo 4 de *Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica, 1983.

GIES, David T. y SEBOLD, Russell P., *Ilustración y Neoclasicismo. Primer Suplemento*, Tomo 4/1 de la *Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica, 1992.

Segle XIX

ALONSO, Cecilio, *Historia de la literatura española. 5. Hacia una literatura nacional (1800-1900)*, dirigida por José-Carlos Mainer, Barcelona, Crítica, 2015.

AMORÓS, Andrés, *Antología comentada de la Literatura española. Siglo XIX*, Madrid, Castalia, 1999.

CARNERO, Guillermo (coord.), *Siglo XIX (I)*, Tomo 8 de la *Historia de la literatura española*, dirigida por Víctor García de la Concha, Madrid, Espasa Calpe, 1996.

KIRKPATRICK, Susan, «La "hermandad lírica" de la década de 1840», en Marina Mayoral (coord.), *Escritoras románticas españolas* (1990), Madrid, Fundación Banco Exterior, pp. 25-41.

Pardo Bazán, E. (s.f.). *El indulto y otros cuentos*, Barcelona, Vicens Vives.

ROMERO TOBAR, Leonardo, *Panorama crítico del romanticismo española*, Madrid, Castalia, 1994.

---, (coord.), *Siglo XIX (II)*, Tomo 9 de la *Historia de la literatura española*, dirigida por Víctor García de la Concha, Madrid, Espasa Calpe, 1998.

ZAVALA, Iris (coord.), *Romanticismo y realismo, tomo 5 de Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica, 1982.

---, *Romanticismo y realismo. Primer suplemento, tomo 5/1 de Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica, 1994.

Segle XX

AZNAR SOLER, M., *Teatro, historia y política en Martes de Carnaval de Valle-Inclán*, Renacimiento, Sevilla, 2019.

GARCÍA DE LA CONCHA, Víctor (ed.), *Época contemporánea: 1914-1939, tomo 7 de la Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica, 1984.

GRACIA, Jordi (ed.), *Los nuevos nombres: 1975-2000. Primer suplemento, tomo 9/1 de la Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica, 2000.

GRACIA, Jordi y RÓDENAS DE MOYA, Domingo, *Historia de la literatura española. 7. Derrota y restitución de la Modernidad (1939-2000)*, Barcelona, Crítica, 2011.

MAINER, José-Carlos, *La edad de plata (1902-1939). Ensayo de interpretación de un proceso cultural*, Madrid, Cátedra, 1981^{2a}.

---, (ed.), *Modernismo y 98*, tomo 6 de la *Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica, 1979.

---, (ed.), *Modernismo y 98. Primer suplemento*, tomo 6/1 de la *Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica, 1994.

---, *Historia de la literatura española. 6. Modernidad y nacionalismo (1900-1939)*, dirigida por José-Carlos Mainer, Barcelona, Crítica, 2010.

SÁNCHEZ VIDAL, Agustín (ed.), *Época contemporánea: 1914-1939*. Primer suplemento, tomo 7/1 de la *Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica, 1995.

SANZ VILLANUEVA, Santos, *Literatura actual en Historia de la literatura española*, Vol. VI, Barcelona, Ariel, 1984.

--- (ed.), *Época contemporánea: 1939-1975*. Primer suplemento, tomo 8/1, de *Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica, 1999.

VILLANUEVA, Darío (ed.), *Los nuevos nombres: 1975-1990*, tomo 9 de la *Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica, 1992.

YNDURÁIN, Domingo (ed.), *Época contemporánea: 1939-1980*, tomo 8, de *Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica, 1980. www.cervantesvirtual.com

Programari

Per fer el seguiment de l'assignatura no cal comptar amb cap programari específic.

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre.
A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través d'aquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Tipus de docència	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(TE) Teoria	1	Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt
(PAUL) Pràctiques d'aula	1	Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	2	Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt
(PAUL) Pràctiques d'aula	2	Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	3	Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt
(PAUL) Pràctiques d'aula	3	Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt